

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Quædam sententiæ probabiles refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

7. Sed contrā est: Vel per reatum intelligis obligationem ad pœnam, vel dignitatem ad illam subeundam; sed neutro modo potest in reatu peccatum originale consistere. Non in obligatione; partim quia hæc est à DEO, culpa non est à DEO; partim quia nemo ad pœnam obligatur à DEO, nisi culpabilis & dignus pœnā, adeo, ut obligatio prius culpam & dignitatem pœnæ supponat; partim quia potest à DEO tolli obligatio ad pœnam, remanente culpā. Non etiam in ipsa dignitate pœnæ, quia & ipsa dignitas pœnæ est proprietas culpæ, eandem naturā & ratione prius supponens, prout dictum in priori Tractatu de peccato personali: non enim ideo aliquis habet culpam, quia est dignus pœnā; sed ideo est dignus pœnā, quia habet culpam. Vel igitur iste reatus resultat in parvulo ex aliqua culpa verè ipsi inexistente, vel tantum, ex culpa extrinseca Adami; si primum, habetur intentum, præter reatum ad pœnam admittendam esse veram culpam in parvulis; non utique actualem; ergo originale. Si secundum, incidit in sententiam priori §. refutatam, nec multum differt à modo loquendi Pelagianorum, qui dicebant, nos solum quoad obligationem luendi pœnas Adæ peccatum participare.

8. Ad auctoritatem SS. Dionysii & Augustini Respondeo, pœnā dignum esse malum arguitivè & consecutivè, quia ex hoc arguitur aliquem esse culpabilem, cum pœna sit effectus & signum peccati; non verò esse malum constitutivè. Item D. Augustinum loqui de reatu radicali, qui est reatus culpæ, non pœnæ; nam culpam sapius hoc modo radicaliter, vel etiam metonymicè fumendo effectum pro causa appellari possum constat ex S. Script. ut Exod. 32. Percussit DEUS populum pro reatu vituli. Et Deut. 21. Auferretur ab eis reatus sanguinis, hoc est, culpa homicidii, quo modo loquendi etiam utitur Tridentinum sess. 5. de pecc. orig. can. 5. Verum relictiis hisce sententiis jam aniquatis,

§ IV.

Quadam sententiæ probabiles refelluntur.

9. Valde communis Recentiorum doctrina & conformis ad ea, quæ tradunt de peccato habituali, est, peccatum originale formaliter esse moralem concursum posterorum ad prævaricationem Adæ, iis inexistentem & intrinsecum non physicè, sed moraliter: sicut in adulto actus peccati semel commissus manet habitualiter, donec per pœnitentiam deleatur. Sic Lugo de pœnitentia Disp. 10. f. 7. n. 20. Suar. 1. 2. de pecc. D. 9. sect. 2. Granada, aliique plures. In qua sententia duplex est admittenda moralitas; una per quam voluntates posterorum fuerunt transfusa in voluntatem Adami; ita ut Adamo peccante posterius quoque moralem concursum præstiterint, & peccaverint in Adamo. Altera est, quòd sicut personale peccatum Adami post commissio-nem transit in habituale peccatum, & ipsum moraliter intrinsecè inquinavit; sic etiam ille concursus & actus posterorum, quamdiu per baptismum non remittitur, censetur in illis præsens, & intrinsecus moraliter.

R. P. Alex. Theol. Schol. Tom. II.

Exponunt & probant suam sententiam tum aliarum refutatione, tum paritate peccati habitualis personalis; illud enim consistit in peccato proprio præterito non retractato, ita ut ex parte voluntatis connotet actum præteritum, ex quo habet quòd sit voluntarium, & negationem retractationis; ex alia verò nempe ex parte DEI connotet negationem condonationis: ergo similiter peccatum habituale originale constituendum erit in peccato Adami, non ut præcisè erat Adami personale peccatum, sed ut simul erat peccatum naturæ, & omnium posterorum, ex quo habet, quòd sit voluntarium, simulque in morali inhaerentia & præsentia, quæ constituitur ex negatione condonationis & remissionis Divina.

Confirmatur. Idem specie est peccatum originale in parvulis, quòd erat habituale peccatum in Adamo: sed peccatum habituale in Adamo consistebat in peccato præterito non retractato: ergo etiam in hoc consistit peccatum originale in parvulis modo explicato.

Sed contra hanc sententiam faciunt ea, quæ de 10. peccato habituali diximus in priori Tractatu, præcipuè quòd juxta Trid. peccatum originale sit macula verè intrinseca, quæ omnibus inest unicuique propria, & quòd parvuli, dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant ex vi propagationis carnalis, sicut fideles per renascentiam in baptismo gratiam Christi consequuntur: atqui in hac sententia nulla forma verè parvulis intrinseca & inhaerens ostendi potest, quæ lavacro baptismi verè abluatur: non enim sufficit dicere, esse moraliter intrinsecam; quidquid enim moralitatis assignaveris, est parvulo extrinsecum; videlicet ordinatio Divina de transfusione voluntatum in voluntatem Adami, peccatum ipsius, & negatio condonationis Divina: ergo ex nullo capite salvatur, quòd peccatum originale sit parvulis intrinsecum. Adde, quòd verba Concilii, [prout jam sup. tract. indicatum] sint in proprio sensu accipienda.

Inter Thomistas Godoyus cum Martinez aliis. Itaque citatis docet, peccatum originale consistere in aliqua moralitate positiva, quæ sit conversio in bonum commutabile, & averfio ab incommutabili bono.

Fundamentum petunt primò ex D. Th. hic a. 2. ubi cum in tit. art. quæsitisset, *mirum peccatum originale sit habitus?* resolvit esse habitum, non per modum activæ inclinationis, sed dispositionis, quæ natura bene vel malè se habet, idque comparat cum aegritudine, & in C. vocat *languorem animæ*, & ad 1. *habitu corruptum*.

Præterea inf. q. 113 a. 1. dicit, justificationem impii, quæ est transitus à peccato habituali ad gratiam, esse motum: atqui motus est inter terminos positivos.

Tandem q. 24. de Verit. a. 12. inquit: *Homo, qui est in peccato mortali, habitualiter peccato inhaeret, quamvis enim non semper habeat habitum vitii, quia ex uno actu luxuria habitus non generatur; voluntas tamen peccantis delecto incommutabili bono, bono commutabili quasi fini adhaeret. Et huiusmodi adhaerentis vis & inclinatio in eà manet, quousque iteratò bono incommutabili quasi fini adhaereat.*

L 1 a

Funda-

Fundamentum à ratione idem ferè est, quod prioris sententiæ: nimirum: Peccatum originale, quod ex Adamo contrahimus, est ejusdem rationis cum illo peccato habituali, quod Adam per actualem inobedientiam contraxit: sed istud consistebat in termino positivo, & habituali conversione, seu adhesionem ad bonum creatum, tanquam ultimum finem [ita nempe docent isti auctores universaliter de omni peccato habituali;] ergo etiam peccatum originale in ejusmodi habituali, & positiva conversione consistit.

12. Contra hanc sententiã est primò: quia illa habitualis & positiva inclinatio in bonum commutabile, vel est aliquid corporeum, vel incorporeum. Non corporeum; primò, quia hoc non potest intrinsicè afficere spirituales animæ substantiam. Secundo, quia vel esset substantia, vel accidens. Non substantia, hic enim est error Manichæorum; non accidens, quia hoc vel iterum esset concupiscentia, vel qualitas morbida, quorum utrumque Catholica & communis doctrina eliminat. Non incorporeum: primò, quia ipsa voluntas peccantis per peccatum deordinata à DEO est naturalis inclinatio in bonum proprium, tanquam in ultimum finem, unde alia inclinatio superaddita est supervacanea; secundo, quia nulla inclinatio naturalis præter voluntatem pro suo objecto, & termino respicit finem ultimum. Tertio: quia, ut expressè fatetur S. D. q. 24. de Verit. a. 12. non per quemlibet actum peccaminosum generatur habitus, cum tamen per quodlibet peccatum voluntas peccantis adhaereat bono commutabili. Quarto: quia est inexplicabile, quomodo Adam peccatum mediante generatione transfundat aliquid positivum in posteros, quando ipsum nec in se, nec in virtute aliqua positiva semini impressa, quam fidentiam esse ex dictis constat, existit.

13. Neque dicas: non transfundere physicè, sed moraliter: nam moralis positiva causalitas consistit in motione alienæ voluntatis ad ponendum effectum, adeoque si Adamus moraliter causaret illum terminum positivum, tunc per suam inobedientiam demeritorie moveret Divinam voluntatem ad ponendum illum terminum positivum, cum alia voluntas in illum influens assignari nequeat, quod rursus est magnum absurdum.

Confirmatur. Terminus positivus requirit causam positivam: hæc non est peccatum Adam, non est voluntas Divina, nec alia est assignabilis: ergo nec terminus positivus.

Contra hanc sententiã est secundo, quod nimirum falsis suppositis, nempe, quod tam peccatum actuale, quam habituale formaliter consistit in positivo, quæ tamen ex oppositis fundamentis tum in presenti, tum in priori Tract. refutavimus quæ hic non sunt repetenda. Ex quibus etiam solum manet fundamentum hujus sententiæ à ratione petum.

Contra est tertio: In illo formaliter consistit culpa originalis, quod tollitur formaliter per gratiam sanctificantem: sed per illam non tollitur aliqua forma positiva, tollitur verò sui privatio, tanquam opposita: ergo culpa originalis non consistit in aliquo positivo. Adde, quod ille terminus positivus causalus per actum peccaminosum voluntatis esset subjektivè in voluntate, quam inclinaret in pravam finem ultimum: si qui culpa originalis subjektivè non est in voluntate, sed in animæ substantia.

Ad testimonia ex S. D. adducta, & ad 1. Respondeo cum Salmanticensibus hic disp. 16. dub. 3. §. 5. Peccatum à S. Doctore vocari habitum non propriè, sed similitudinariè, tum ratione lux permanentiæ, tum ratione malæ dispositionis, quæ non positivè, quasi per aliquam formam & qualitatem positivam, sed negativè tanquam per privationem justitiæ originalis, anima male se habet respectu finis ultimi: aliàs quo pacto rationem formalis culpæ originalis potuisset constituere in privatione justitiæ originalis, quod tamen affirmat a. 3. mox referendo.

Ad 2. Respondeo, motum ibidem late accipi, qui sit inter terminos, vel positivè, vel negativè contrarios. Nisi malis dicere, etiam in justificatione terminum à quo, hoc est, habituale peccatum esse terminum positivum, non quidem formaliter, sed connotativè, videlicet ratione actus peccaminosi, à quo causalus.

Ad 3. Respondeo. Illum locum aliud nihil velle, quam quod post peccatum relinquatur habitualis adhæsiō ad bonum commutabile, indistincta tamen partim ab ipsa voluntate, partim à concupiscentia, quæ in peccato originali se habeat non formaliter, sed materialiter.

ARTICULUS II.

In quonam formaliter consistat peccatum originale?

SUMMARI A.

1. Exponitur donum justitiæ originalis.
2. Statuitur formale peccati originalis in privatione justitiæ originalis secundum primum effectum.
3. Probatio ab auctoritate.
4. Probatio à ratione.
5. Auctoritas D. Thomæ objecta exponitur.
6. Rationes objectæ.
7. Solvuntur.
8. Peccatum originale est idem specie atoma in omnibus hominibus.

§. I.

Expositio justitiæ originalis & resolutio questionis.

Notandum, quod justitiæ originalis, quam Adamus in paradiso & innocentie statu obtinuit, atque, si in illa perseverasset, etiam in posterum transmisisset, adæquatè sumpta includat plerumque donorum & perfectionum aggregationem, quibus anima DEO, & vires inferiores superiorem bus perfectè subjiciebantur, corpus quoque à